

Royal kávéházban

Beteg-e az egészségügy?

Algériából jött haza többéves kiküldetés után orvos ismerősöm, és amint itthon felvette a munkát, melabús lett. Alapos rábeszélés után négyszemközt elárulta, nem tud ráhangolódni az itteni viszonyokra. Az afrikai fejlődő országban sokkal jobb körülmények között dolgozott, ott olyan orvosi eszközöket látott és használt, amelyeknek itt hire-hamva sincs... Az egyik intézmény adjunktusa mesélte, kevés az életmentő készülék, s ha véletlenül öt-hat beteget kellett azokkal ellátnia, ő dönti el, kinek nem jut a gépből. Egyre több a lelkiismereti problémája... Egy vidéki kórház csak akkor használ tomográfot az agydaganat vizsgálásához, amikor az orvos tulajdonosa, a tsz kölcsönadja. A malacok dagadatainak kiszűréséhez vették a készüléket, így lehet nagylelkű a szövetkezet az egészségügyvel... Egy külföldi állampolgársúlyos balesetet szenvedett, és magyar kórházba került. Hozzá tartozói, barátai na-

ponta kértek információs jelentést állapotáról. A magyar orvosok napokig nem mertek választ adni, hiszen nem tudták megmondani azokat a koordinátákat, amelyekre az NSZK-beli orvosok kíváncsiak voltak. Ugyanis a magyar kórházban használt életmentő készülék még a hatvanas évekből való, és a technikai ócskaság adataival a kinti orvosok nem tudnak mit kezdeni. Nem folytatom a megdöbbentő történeteket. Egyes szakemberek szerint a magyar egészségügy színvonala a fekete Afrika szintjére zuhant. Az erkölcsi állapotok pedig egyenesen katasztrofálisak. A törvény szerint az orvosi ellátás ingyenes. Ugyanakkor az állam az orvosi hálapénzt megadóztatja. Micsoda tudathasadás? Ha az orvos becsületesen dolgozik, s nem fogad el pénzt páciensétől, először az APEH embereinek gyanakvását vívja ki, másodszorban pedig az egészségügyi segéd munkás élet-színvonalára süllyed az övé. Alacsony fizetéséből

képtelen megvenni a szak-könyveket, nem tud kiutazni külföldi kongresszusokra, szakmailag lemarad. Micsoda képtelen állapotok!

Miért beteg a magyar egészségügy, és hogyan lehetne gyógyítását elkezdenni? Erről lesz szó ma, hétfőn este 6 órakor a Royal kávéházban. A szakma, a kezelés első lépése-ként a Magyar Orvosi Kamara felállítását javasolja. Ez az intézmény mint érdekképviselői szerv, figyelemmel kísérné az orvosi kar szakmai, szociális és gazdasági szempontjait, és társadalmilag érvényesítené. Ily módon elkezdődhetne az egészségügy tönkrement értékrendjének a helyreállítása is. A soros foglalkozás vendége **Veér András, az Országos Ideg- és Elmegyógyászati Intézet főigazgatója** — aki élére állt annak a mozgalomnak, amely a kamara létrehozását akarja —, sok más izgalmas kérdést is kap. Minden érdeklődőt szívesen vár az est házigazdája: **Halász Miklós**

Tiszatáj — tiszta táj?

Látkép, politikai háttérrel

A Tiszatáj-ügyet sokan az első szegedi botrányok közé sorolják. Szegedi is, botrány is, a szálak azonban jóval messzebbre vezetnek. Az „ügy” megértése csak az általánosabb magyarországi politikai, hatalmi, morális helyzet ismeretében lehetséges.

Úgy gondolom, ahhoz, hogy Tiszatáj- és egyéb ügyek keletkezessenek, olyan helyzetnek kellett kialakulnia az országban, amely lehetővé tette, hogy vezetők ne csak hazudjanak, hanem lopjanak, csaljanak, sikkasszanak, gátlástalanul visszaéljenek hatalmukkal.

Az 1956 utáni jó fél évtizedben megfélemlítették az ország népét. Senki nem mert mukkanni sem: ezt elnevezték a hatalom és a népközötti „konszenzusnak”. A Kádár-korszak lényegévé vált az a folyamat, amelynek során a hatalom középső és felső lépcsőire való kerüléshez elég volt a bizonyított, a későbbiekben a deklarált pártfűség. A gazdasági reform 70-es évek elején történt megtorpedozása (Brezsnyev és a hazai emberei által) megerősítette ezt a folyamatot: biztossá vált, hogy minden megy tovább a régi módon. Ez szabad teret nyitott a párton belüli, konzervatív gondolkodó embereknek, akik a saját érdekeiket a párt érdekeiként tüntették föl, még akkor is, ha azoknak semmi köze sem volt a magyarság alapvető érdekeihez.

Társadalmi oldaláról nézve ezt a folyamatot: jó másfél évtized alatt kialakult a „vörös dszentrik” rétege, az a vadászó-agarászó kommunista középréteg (amelybe egyébként sok pártönkivüli is bekerülhetett, ezért is látszott az egész legitimnek), amely a hatalmi helyzetét vagyonosodásra használta föl. E folyamat beindulása lett a Kádár-korszak veszte. Az elmúlt 5–10 évben nemcsak Szegeden, hanem az egész országban a vezető elvtársak panamáiról beszélnek az emberek.

S mindez csak a korszak politikai-társadalmi vetülete.

Az a felső- és középszintű vezető réteg, amely érdekelt a hatalmának fenntartásában, elnyomott minden gondolatot, amely azt veszélyeztette. A Mozgó Világ 1983-as megsemmisítése félelmetesen mutatta meg a konzervatív erők szándékait minden olyan szellemi csoporttal szemben, amely nem az ő érdekeit szolgálta. Így került sor a Tiszatájra is, amely fölismerte az összmagyarság érdekeit, amelyek nem estek egybe a hatalom érdekeivel.

Nem is eshettek egybe, hiszen a szűklátókörű politikusok és apparatcsikjaik a megyei végeken jól érezték, hogyha a szomszédos országokban élő magyarság sorsáról kezdenek írni a lapok, akkor nemsokára a hazai magyarság sorsára kerül a szó, s egy rövid szellemi folyamat során a magyarság kimondja, hogy nem az ő érdekében politizálnak, hanem ellene.

A 80-as évek közepétől kiderült, hogy nem sikerült megsemmisíteni a nemzeti tudatot. A nemzet eszmélni kezdett: *ebben az eszmélésben volt nagy szerepe a régi Tiszatájnak*. A Kádár-korszak történelmi logikája szerint egy ilyen szellemi folyóirat pusztulásra volt ítélve.

A történelem azonban mást hozott. A magyar nemzet politikai érettségének és a nagy kelet-európai földrengésnek, a Brezsnyev-korszak világtörténelmi jelentőségű bukásának a következtében magának a magyarországi hatalmi struktúrának kellett föllazulnia. Ebben a helyzetben van jelenleg az ország: a még a Rákosi pajtás által lerakott alapok eresztékeiben szakadoznak.

Ezekben a nagyobb összefüggésekben a Tiszatáj-ügy nem volt más, mint egy,

vesztét érő vezető réteg erőszakos, vagdalkozó akciója.

De nemcsak az. Ahhoz, hogy megértsük, mekkora jelentősége volt a régi Tiszatáj megszűntetésének, ismerni kell a lap szerepét a szellemi — és mivel Közép-Európában vagyunk —, politikai életében. Amikor a 70-es és 80-as években a folyóiratok alvítákkal és megrendelt írásokkal voltak tele, a szegedi Tiszatáj *Ilia Mihály* vezetésével fölismerke, azt, hogy az utódállamokban élő, egymástól elzárt magyarság egyetlen nemzetet alkot, s ennek megfelelően alakította a lap-számokat. Beláthatatlan, nemzetmentő jelentőségű az erdélyi és felvidéki, ugyan-csak elnyomott magyar írók rendszeres közlése. Bizony igaz, hogy az ő számukra Magyarországot a Tiszatáj jelentette. Akkor, amikor *Aczél György* már évtizedek óta vezette hadjáratát a magyar kultúra bizonyos területei ellen. Ennek megfelelően a szerkesztőknek állandóan manőverezni kellett a kártekony „kulturpolitika” és a céljaik között. Mesterien tették. Jelentőségüket én csak a régi Nyugat szerkesztőinek a nagyságához mérhetem.

Vitatkozni pedig nem *Andrle Ádám* közleményén célszerű, hanem inkább arról a titkos működési mechanizmusról, amely során a megyei párt-vb végigfuttatta az ügyet, és arról az ún. kulturpolitikáról, amelyre már utaltam, amely az általános belpolitika megnyilvánulási formája volt a kultúra területén. A tisztes-séges vitához a legfontosabb dokumentumok közzététele szükséges. Ezt a helyi párt-vezetőségnek kellene megtennie. Ha azóta szert tett némi politikai bölcsességre és tisztességre.

Raffay Ernő

Szinkronban a Szinkronnal...

Nosztalgia muzsika

A korosztályi zene, az ifjúságnak szóló muzsika fő jellegzetessége — a pillanatra esküvés, a hit a mában! Az életvitel azonban jócskán megváltozott, egyre jellemzőbb az „aranyévek” visszasóvárgása, éppen ezért nosztalgiahullám söpör végig a társadalom különböző korosztályain. A zenében hál’ Istennek egyre nagyobb az igény a táncolható, fülbe máshoz, mégsem monoton slágerzenére, és egyre többen unják a diszkó együgyű narkóját. *Koltay Gábor* amikor megcsinálta a KONCERT című filmjét, így nyilatkozott: — A nosztalgia nemcsak azt jelenti, hogy elmúlt korok zenéjét, táncait, öltözködési, lakberendezési stílusát felelevenítjük, hanem a fogalom, elvágyódást is jelent ezekbe a korokba...

— A szegedi Szinkron együttes is elvágyódik? — kérdezem *Szabó István* dobost, zenekarvezetőt.

— Nyakig benne vagyunk a nosztalgiaiban, és szeretnénk átmenteni, hiszen ez a zene, amit játszunk, nekünk „örökzöld” marad, célunk pedig, hogy a mai fiataljai ismerjék meg az élő és dal-lamos zene varázsát.

— Mi, negyvenesek szinkronban vagyunk a Szinkronnal, hiszen szerencsés korosztálynak vallhatjuk magunkat, mivel *Elvis*en nőttünk fel, aztán jött az olasz stílus, a robbanást viszont a *Beatles* jelentette. Milyen stílust képvisel a Szinkron?

— Stílusunkban keveredik a pódium, azaz a koncertzene és a szórakoztató. Az a fontos, hogy megfeleljen a tízeveseknek is, de ne unatkozzanak a hetvenesek sem. Számunkra mindig a közönség az első, hiszen szórakoztató szolgáltatást adunk!

A beszélgetésre a doromszmai vágóhid zárómadó vacsorája szolgáltatta az apropót, hiszen *Farkas József* a hentesek „atyamestere”, mindig vevő az igényes és jó zenére. Most sem csatlódott kitűnő eredményt produkáló „csapata”, mert a Szinkron a táncparkettre varázsolt a vendégeket. Peregték *Fats Domino* számai. *Elvis Presley* Tutti-frutti-ja, majd a Little

Richard és a Lussey következett. A Come prima után a San Francisco, a Bikini. Amikor végleg elmegyek című száma, s hogy az idősebbek is elkezdjék: tavaszt hoztak telnek idején...

— Mikor alakult a Szinkron, milyen összeállításban lépnek közönség elé jelenleg?

— A Szinkron 1970-ben alakult, Beneth Péter (billeltyűs), Kocsis Miklós (gitár), Molnár Gyula (fúvós), Szabó István (dob) összeállításban. 1977-ben Beneth Péter helyére Schmidt Károly lépett. Ebben az összeállításban szerepelt 1983. december 31-ig. A mai csapat pedig: Balogh Sándor (billeltyűs), Kocsis Miklós (basszusgitár), László György (szólógitár), Révész László (szaxofon), Szabó István (dob). Ői énekesünk pedig *Pióker Ildikó*.

— Valamennyien ismert zenészek. Indul a bál szízen. Felkészültek?

— A HungarHotels Vállalat jövőtábol a Tisza Szálló koncerttermében készülhettünk fel a bál szízenra. A „versenyidényt” szombaton kezdtük Makón, a kisiparosok bálján. Jó

hangulatúak még az új Hungária vacsoraestjei is. Amíg igény van a zenénkre, és meg tudunk újulni, csinálni szeretnénk.

— Az együttes céljai, vágyai?

— Nagyon sokáig megelégedésre dolgozni! Jó lenne összehozni egy olyan Szinkron-klubot, ahol havonta egyszer, a régi tagokkal, szegedi zenészekkel „örömenet” játszhatnánk...

Rövid, szusszanásnyi szünet, és a Szinkron ismét a pódiumra lép. A volt Sárgegyes *László Gyuri* bravúros gitárszólóval nyit. Többen beletapsolnak. Szóval, nagyon tudnak szórakoztatni. Erre Szabó István megjegyzi: — volt kitől tanulnunk. Most csak két nevet említek: *Lepény Pista* bácsi és *Póci*, aki sajnos, már nincs közöttünk...

Fiatalság füle a bejáratnál.

— Tetszik?

— Dögös zene... Nem is lehetett olyan hányatott életük maguknak...

Ha jól belegondolunk...? Nekünk az élő zene jelentette a narkotikumot!

Bagaméry László

Borotvaélen

Ha megkérdeznék tőlem, miben különbözik a vidék Budapesttől, a fővárosi ember a vidékitől, föl tudnék sorolni egy-két dolgot. Szombat estig azonban egy dolgot biztosan nem vettem volna számításba. Mily hasznos dolog azonban a televízió: alapvető ismeretekkel gazdagodik az ember. Megmutatták ugyanis a Tv2-ben a Szex ABC címmel megjelent videokazettát — s beszélgettek is róla a videofilm rendezőjével (?). Megkérdezték, miért volt szükség e film elkészítésére. A válasz nem volt épp mindegy. Azt mondta ugyanis a rendező indokként: az emberek — főleg vidéken —, nem ismerik a szexuális kultúrát. Mit mondjak: tudtam, hogy sok szempontból hátrányos helyzetű vagyok itt, a fővároson kívül, de hogy még ebben is? Ez szívven ütött. Emésztettem ma-

gam, gondolkodtam. Nyilván a rendező megfelelő számú vidéki és fővárosi partnerrel létesített szoros kapcsolatot, s ezek után szűrte le a megfellebbezhetetlen tanulságot: Pesten kulturáltabban szeretkeznek. Még ezek után is kételkedtem azonban, ám nem sokáig. A rendező újabb bombasztikus kijelentése meggyőzött. Azt kérdezte ugyanis a riporter: a pornó és az oktatófilm közti határ nem táncol-e borotvaélen? A szexuálisan láthatóan kiművelt rendező — amúgy az a kimondott erotikus típus: kövér, kopaszodó — erre azt mondta: „valóban van a filmben borotvaélen táncolás.” Hát ezefelé győzött meg. Én, keze-lyben is elmaradtam vidéki ugyanis ezt a figurát tényleg nem ismerem. De majd igyekszem bepótolni tragikus mértékű elmaradásom. **B. T.**

A döntések háttéréről

Tanácsi tisztségek jelöltjei nyilatkoznak

Gyimesi József, a kábelgyár igazgatóhelyettese: Régóta részt veszek a tanácsnagyi munkában: 71-től 85-ig először a szegedi területen, amelyben a számvizsgáló bizottság elnöke is voltam, aztán két-három évem keresztül a megyei tanács tagjaként az ipari bizottság elnöki posztján tevékenykedtem. Időközben másik városrészből költöztem, ahol póttanácsnagynak kérték (a 78-as választókörzetben). Egy év múlva a tanácsnagunk meghalt, így léptem a helyébe. Szerintem bármennyi időről is van szó, tanácsunk vezetése nélkül nem maradhat. Vállalom a többes jelöléssel járó „veszélyeket”, segíteni akarok az ügyek intézésében, semmi más. Hogy sikerül-e a végrehajtó bizottságban is, az majd kiderül.

Kovács Tamás, a gabonaforgalmi vállalat osztályvezetője: nagyon prózái oka van, hogy a vb-tagságra való jelölést nem vállalom. Már nem sokáig leszek 32-es választókörzet lakója, építkezem. Felsővárosra költözöm. Lehet, jogilag megtarthatnám így is a tanácsnagságom alapján való jelölést, de úgy érzem, erkölcsileg nem. Ahol lakni fogok, nem ismernek. Szerintem erre a rövid időre város vezetésébe olyan emberek kellene, akik képesek és alkalmasak lennének hosszabb ideig az ügyek intézésére. Ehhez egy átgondolt koncepcióra lenne szükség.

ség most, amely kiegyensúlyozottságot, folyamatosságot, biztositana a tisztségviselőknek a jövőben. Nagyon remélem, hogy például a tanács szervezési és működési szabályzatának változtatására tett javaslataink — a nyilvánosság ügyében is — sikeresek lesznek, s azt is, hogy fölkészült tagok kerülnek a vb-be.

Bartha István, a Defag jogtanácsosa: Nézze, én 1985-ben Hattyason a várostáskor már vállaltam a hármas jelölést és a második fordulóban dönt el, képviseljem a városrészt. Vállaltam akkor is a küzdelmet, most sincs okom visszalépni. Tagja voltam a régi végrehajtó bizottságnak, nincsenek ügyeim. Az életben semmi olyan nem történt, ami miatt félhivallom lenne. A tanácsbeli szereplésemről magnószalagok tanúsodnak, a technika megőrizte megnyilatkozásaimat. Úgy érzem, megfutamodnék, ha most nem vállalnám a jelölést.

Halászné Hetesi Erzsébet, a tanárképző főiskola adjunktusa: December 6-án kaptam az értesítést, hogy az MTA Soros-alapítványra beadott pályázatomat elfogadta, s egyéves belföldi ösztöndíj keretében végezhetek kutatómunkát. Emiatt

nem vállalom a vb-be való jelölésem. Képtelen lennék minden ülésre fölkészülve eljárni, s azt sem szeretném, hogy távollétemben a nevemben is döntsenek.

Vámosyné Karsai Éva közigazdász, a városgazdálkodási vállalat osztályvezetője: Nagyon meglepődtem, hogy tanácselnöknek jelölnek, rögtön arra gondoltam, biztosan a megszokott statisztikai szemlélet munkál, vagyis, hogy kellő számban legyenek a nők képviselve a tanácsi vezetésben. Egy nap gondolkodási időt kaptam, s igen-nel válaszoltam. Azt mondtam magamnak, büszke lehetsz, hogy egyáltalán jelöltek. Persze, tisztában vagyok az esélyeimmel, nem vagyok. Vészténivalóm nincs, végül is körülbelül egy évről van szó. A legközelebbi választásokra kiderülne, mit tudok hasznosítani mindazokból az ismeretekből, amiket az elmúlt tíz év alatt szereztem — amióta tanácsnag vagyok. Módom volt kívülről is, belülről is látni a munkát a végrehajtó bizottság üléseire sokszor meghívtak, szóval, az sem teljesen ismeretlen számomra. S el kell mondanom, jelölésemről függetlenül, mert hát én is szavazni fogok, reformpárti vagyok, s úgy vélem, egy fiatalítás semmiképp sem ártana a város vezetésének.

Mag Edit